

60 ROCZNICA ZWYCIĘSTWA

Zbliża się 60 rocznica zakończenia II wojny światowej. W tym i następnych „wiosennych” numerach „Głosu” chcemy zaproponować naszym szanownym czytelnikom niektóre materiały o czynach bojowych Polaków na polach bitew wiosną 1945 r. Powinniśmy wspomnieć o ważniejszych wydarzeniach wojny, w których brali udział Polacy.

Polacy na polach bitew wiosną 1945r.

Ostatni akt II wojny światowej w Europie miał miejsce wiosną 1945 roku. W kampanii wiosennej sprzymierzone wojska ostatecznie rozgromiły niemieckie siły zbrojne i zmusiły je do bezwarunkowej kapitulacji. Kampania ta charakteryzowała się koncentrycznym uderzeniem armii koalicji antyhitlerowskiej na wojska niemieckie broniące zawężonego już znacznie obszaru. Obejmował on Niemcy między Odrą – Nysą i Renem, Czechy i Morawy, Austrię, Słowenię i część Chorwacji, północne Włochy i północną Holandię oraz Danię i Norwegię.

Wehrmacht liczył jeszcze ponad 7 mln ludzi i nadal odgrywał ważną rolę militarną. Do przerwania walki można było zmusić go tylko siłą, a więc owym wielkim uderzeniem wojsk radzieckich (6 mln ludzi) ze wschodu na Berlin i Wiedeń oraz państw zachodnich – przez Ren na Hamburg i Monachium, a także przez Apeniny na Turyn i Wenecję (łącznie 3,8 mln ludzi), w połączeniu z masowymi bombardowaniami z powietrza.

Istotną część sił sprzymierzonych stanowiły wojska krajów dotąd okupowanych lub tych, które przeszły na stronę aliantów. Wśród pierwszych ważne miejsce zajmowały wojska francuskie, jugosłowiańskie i polskie.

Wojsko Polskie, odrodzone po katastrofie wrześniowej 1939 roku, w tej ostatniej kampanii stanęło **na wszystkich europejskich frontach, wschodnim, zachodnim i południowym.**

Na froncie wschodnim w składzie centralnego zgrupowania strategicznego wojsk radzieckich, mającego uderzyć na Berlin, znalazły się **siły Wojska Polskiego – 1 i 2 Armia, 1 Korpus Pancerny, 2 Dywizja Artylerii**, mniejsze jednostki i **zgrupowania lotnictwa – łącznie około 185 tys. żołnierzy.**

Na froncie włoskim w brytyjskiej 8 Armii walczył **2 Korpus Polski – 55 tys. żołnierzy, na zachodnim** zaś w kanadyjskiej 1 Armii – **1 Dywizja Pancerna, tj. około 15 tys. pancernych.** Do tego należy dołączyć **formacje polskie we francuskiej 1 Armii – 1,5 tys. żołnierzy.** Natomiast w **ramach Królewskich Sił Powietrznych (RAF)** działały **Polskie Siły Powietrzne (10 tys. żołnierzy)**, a w **Królewskiej Marynarce (RN) Polska Marynarka Wojenna – 2 tys. marynarzy.** Główny trzon Polskich Sił Zbrojnych stanowiła jednak **Armia Krajowa** działająca bezpośrednio na terenach okupowanych przez Niemcy i ZSRR a licząca wtedy wraz z Batalionami Chłopskimi ok. **400 tys. żołnierzy i oficerów.** W 1944 w ramach planu Burza AK wyzwalala przed nadchodzącą Armią Czerwoną Wołyń i Wileńszczyznę, a następnie Warszawę (powstanie warszawskie). Wiosną 1945 roku mimo początkowej współpracy frontowej, oddziały polskie Armii Krajowej były przez jednostki NKWD masowo rozbrajane i internowane, a przywódcy polskiego państwa podziemnego zostali w marcu 1945 r. aresztowani i skazani w czerwcu w Moskwie na wieloletnie wyroki w procesie politycznym. Nowymi, faktycznymi władcami Polski stali się przywódcy Związku Radzieckiego, dla których celem równie ważnym, jak pokonanie Niemców, było zniszczenie działających wciąż na terenie Polski struktur polskiego państwa podziemnego, podległych jednemu legalnemu Rządowi Polskiemu na emigracji w Londynie.

Wojsko Polskie, które 1 i 17 września 1939 roku stanęło do boju w obronie napadniętej z zachodu i ze wschodu ojczyzny i nie było wówczas w stanie oprzeć się przeważającemu wrogowi, teraz – na wiosnę 1945 roku – wraz z sojusznikami ruszyło do walki w celu pokonania niemieckiego najeźdźcy. Jednak wyniki wschodniej agresji 1939 r. i radzieckiej okupacji ziem polskich oraz zdrady Polski przez USA i Wielką Brytanię w umowie jałtańskiej z lutego 1945 r. zostały przekreślone dopiero przez ostatnie demokratyczne przemiany w 1989 r.

Przygotowania do uderzenia ze wschodu.

Naczelne Dowództwo Armii Czerwonej w celu rozgromienia wojsk niemieckich skierowało wojska 1 i 2 Frontu Białoruskiego oraz 1 Frontu Ukraińskiego (1,6 mln, z tyłami 2,5 mln). Ze swojej strony Naczelne Dowództwo Wojska Polskiego, walczącego u boku Armii Czerwonej, wydzieliło wszystkie jednostki gotowe do walki.

13 kwietnia w rejon Siekierok wyszła spod Kołobrzegu 1 Armia WP (dowódca – gen. Stanisław Popławski), aby 16 kwietnia – w marszu ku Łabie – rozpocząć forsowanie Odry. Na Śląsku forsownymi marszami z rejonu Wrocławia dążyła ku zachodowi 2 Armia (dowódca – gen. Karol Świerczewski), 1 Korpus Pancerny i 2 Dywizja Artylerii, aby w Bramie Górnośląskiej nad Nysą Łużycką zająć podstawy wyjściowe do uderzenia – również ku Łabie, ale w kierunku Drezna. Uczestniczyło w tej operacji również lotnictwo polskie.

Ostateczne uderzenie rozpoczęło się 16 kwietnia na szerokim froncie – od Starej Rudnicy po rejon na północ od Zgorzelca i doprowadziło wkrótce do przełamania obrony nieprzyjaciela, a następnie okrążenia Berlina. W działaniach tych obie armie polskie, choć podporządkowane różnym frontom radzieckim: 1 Armia – 1 Białoruskiemu, 2 Armia z 1 Korpusem Pancernym i 2 Dywizją Artylerii – 1 Ukraińskiemu, wykonywały podobne zadanie, tj. osłaniały skrzydła sił głównych uderzających bezpośrednio na Berlin.

Rozpoczęła się sławna wyprawa żołnierza polskiego na Berlin. Towarzyszył jej niepowtarzalny klimat. Ze wschodu uderzały bowiem nie tylko liczne wojska, ale walczący żołnierze pochodzili z krajów najbardziej dotkniętych przez faszystowską okupację. Wśród blisko 200 tys. Polaków, którzy ruszyli znad Odry i Nysy Łużyckiej, większość doznała okupacyjnego bezprawia. Byli wśród nich przedstawiciele wszystkich klas i warstw społecznych.

Nadawało to walce wymiar ogólnonarodowy. Brał w niej udział również żołnierz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie – też uczestnik tej wyprawy, tyle że nie walczył bezpośrednio w rejonie stolicy Trzeciej Rzeszy – Berlinie.

(c. d. n.)

Opracował **Kl. Lawrynowicz**